

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZALLÁS:

Ó-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft
o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bányegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezelik.

KIADO-HIVATAL:

Középutca, STRIN J. könyvkereskedése.

Museum-egyleti közgyűlés. Az igazgató választmány f. hó 5-kén tartott ülésében kelt határozata következtében az erdélyi museum-egylet folyó év nov. 22-kén, azaz csütörtökön délelőtt 10 órától kezdve fogja tartani idei közgyűlését. A tárgysorozat ekkép van megállítva:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári jelentés az igazgató választmány működéséről.
3. Előterjesztés a megvizsgált pénztárszámadásnak és a pénztár és egyleti vagyon állásának.
4. A museum-ör jelentése a természeti gyűjtemény állapotjáról.
5. A könyvtárnok jelentése a könyvtár állapotjáról.
6. Az építkezési tervek előterjesztése és felettük való végleges határozás.
7. Indítványok.

8. A választmányból sorshuzás után 4 tag kiküldetése és helyükbe 4 új tag választása.

9. Tudományos felolvasás.

E közgyűlésre az egylet minden tagja és minden tudománykedvelő tiszteletteljesen meg van hívva.

Kolozsvárt szeptember 22-kén 1860.

Az igazgató választmány üléséből elnöki meghagyásból.

Finály Henrik, m. k., egyleti titkár.

(D) Szemle. Vannak a francia császár politikai játékában oly fordulatok, melyekre a legjobban elemző képesség is beleszédül, s egy rejtélyes Sfinx alakját véli látni maga előtt.

A császár mondá ki tavaly a nagy programot, hogy Olaszország legyen szabad az Alpoktól az Adriáig, s cserbenhagyja-e vajjon szövetségét, midőn az e programot végre akarja hajtani?

Ezt alig hihetjük.

És mi lehet oka, hogy a francia kormány a duzzogót szinleli Piemont irányában, hogy visszahívja követét Turinból, hogy egész bizalmatlanságot mutató erősíti a római francia őrseget?

Olykor a tribunalokon ügyes orgazdák bíraskodnak saját czimboráik felett, hogy a vak igazságot még jobban tévútra vezessék. Ugy az orgazdák mint a czimborák mélyen titkolják el a közöttek létező titkos viszonyt, s így maguk itélhetvén maguk felett, czéljelket érthetnek.

A hasonlat bármily goromba, de úgy tetszik, hogy nagy részben találó a mostani politikai helyzetre.

Victor Emmanuel nyilatkozványában bámulja Garibaldit a csodás hőst, s mégis úgy hiszi, hogy jobb kezében lesz nála a forradalom vezetése, mely különben anarchiába csapna át. Garibaldi kinyilatkoztatja, hogy ő a Quirinalon mondandja ki Olaszhon egységét, s a szárd király azt mondja, hogy nem engedi háborítani a pápát és városát. Napoleon Chamberyben úgy nyilatkozott „jó lesz ha Piemont a forradalom élére áll.” És im most visszahívja követét, s sajnálkozik, hogy Victor Emanuel eljátszódja Olaszhon biztos kifejlését, melynek kulcsa a confederatio. Így a szárd király akadályozza és elítéli Garibaldinak, Napoleon akadályozza és elítéli a szárd királynak czéljait; de az eddigi tapasztalatból mi még sem bízhatunk egyebet, mint hogy a függönyök megett a legjobb egyetértés van, s a sugó előtt a dráma egész végig tárva áll.

Ily feltevésel meg lehet fejteni az illetők magatartását. Úgy látszik, hogy az oroszok és osztrákok közt hirdett közöledés miatt Napoleonra nézve szükséges, hogy magát kivonja az olasz forradalmi játékból; és így ne adjon alkalmat, hogy miatta más nagyhatalom intervencióhasson.

Igy az olasz események csöndesen fognak lefolyni, s Piemont győzelme bizonyos, külső intervenció nélkül. Ha pedig valaki intervencióra, hogy az olasz szabadságot elnyomja, erre egész Franciaország, sőt Európa minden szabadelvű népe felzúdulna, s így Napoleon a francia és európai közvélemény nimbusza közt léphetne fel szövetségese védelmére.

Garibaldi fenyegeti a pápa római birtokait, Napoleon s Victor Emanuel is sérthetlenné nyilatkoztatták a pápát. Az ember azt hitte egy perczben, hogy maholnap Garibaldi az olasz nép élén szembeszáll Napoleonnal, s tán a szárd királylyal is? — És im már kezd nyilni a háttéri ajtó, hol az egész kérdéssel ki lehet bujni.

Feltették a pápáról, hogy nem fog Rómában maradni, és ekkor minden helyen lesz. A Constitutionnel igen szépen kifejtette, hogy a francia sereg nem politikai hanem vallásos védelmező. Rómában létele tehát a pápa személyéhez van kötve, s mihelyt a pápa ott hagyja Rómát, a francziák is azonnal ott hagyják.

Es pedig úgy látszik ott fogja hagyni, s ha azt teszi, akkor Garibaldi jóslata teljesülend.

De hátha nem hagyja ott a pápa Rómát?

Akkor is feltárlhatja magát a szárd vagy a Garibaldi diplomácia. Mi részünkről a hivatalos Constitutionnel nyilatkozata alapján pompásan szaván foghatónak látjuk a francia kormányt.

A Constitutionnel ugyan is ezt mondja: „Mi nem Rómát tartjuk megszállva, mi a pápát védjük. A megszállás vallási, nem politikai, s csak a pápa személyének és függetlenségének védelme által ilt magára politikai jellemet.”

Már most ha Garibaldi vagy a szárd király bemegy Rómába, van-e joga Goyon tábornoknak hogy ellene álljon? Nincs! mert egy hatalmas proclamatióban a bemenők ki-

fogják nyilatkoztatni, hogy a pápa személye és vallásfőbbségi jogai szentek, sérthetlenné, ők tisztelik a szent atyát, s kezeskednek, hogy egy hajszála sem lesz sértve. A francia császár maga elismerte, hogy a pápa világi hatalmának megtámadása nem egy az ő elkölési hatalma megtámadásával. Róma népe tiszteli a szent atyát, mint a vallás fejt, de nem kíván benne tovább világi souveraint. Rómának éppen annyi joga van menekülni kormányától mint Modenának, Parmának, Nápoly-nak; ha amazokat a nép akarattjának nyilvánításában nem gátolták a francia fegyverek, éppen úgy nem gátolhatják Rómát. Ha félti Napoleon a pápa személyét, állassa körül a vatikáni fegyvereseivel, hogy oda egy piemonti vagy garibaldista se közelíthessen, de Róma felszabadulását ne gátolja. Erre joga sincs, mert hisz a Constitutionnel kimondta, hogy a francia sereg nem Rómát tartja megszállva, de a pápa személyét védi. Következésképp ha mégis a francia sereg Róma népe ellen fegyvert fog, dacára annak, hogy a szárd király kijelenti, hogy a pápa személye szent és sérthetlenné, akkor Franciaország már intervenciót a pápa világi birtoka mellett, akkor már joga van Ausztriának is intervenciót, s kész a világháború. Ha ott marad a pápa Rómában, ha elmegy onnan, a dolog egyre megy; a pápa személyét senki sem akarja bántani, tehát Napoleonnak nincsen joga fellépni Róma ellen, vagy saját politikájával a legnagyobb következetlenségbe esik.

Ez a fejlemények logikai egymásutánja; tehát mi feltesztük, hogy Garibaldi jóslata úgy is teljesülhet, ha a pápa nem hagyja el a fővárost, igen, mert Napoleon saját logikájánál fogva ki lehet forgatni azon jogból, hogy a pápa világi birtokának legkisebb részét is védelmezhesse. Egyetlen egy tény hozhatná zavarba a sofismák logikáját: az t. i. ha a szent atya személyesen állana hadseregének élére! Ekkor nagy lehetne a zavar, Goyon tábornok képtelen lenne fedezni bármily izmos mellével a szent személyiséget a szemmel nem bíró ágyugolyók elől, s Victor Emanuel saját titzerei részéről sem garantírozhatná a szent atya egyéni életét. Ez gonosz örvényvé válna a mostani diplomatai sofismáknak.

Igy igen közel láthatni az időt, hogy Olaszország egy legyen Velenczéig. A továbbiakra már nagy-szerű előkészületek történnek. Velencez történetétől észre Napoleon programjának teljesedése. Az olaszok hite szerint csak ekkor lehet szabad Olaszország az Alpoktól az Adriáig.

(D) Röpiratok. Említettük közelebbi szemlénkben, hogy lapok és röpiratok után egy osztrák reactionalis töredék mily lélekszakadva küzd azon rendszer mellett, mely a birodalmi kormány által már félre van vetve. Annakra mentek néhol, hogy a majoritás programjának egyenest egy clericalis-aristocratikus pártja azon szándékot fogják, hogy az minden hatalmat magánál akar összpontosítani, és semmivé teni mindazt, a mit a törvény előtti egyformaság s más reformkérdésekben az utóbbi kor épített. — Mily félreismerése ez a magyar nemesség czéljainak, mely bizonyosan a világ minden más nemességénél generosusabb volt a reformok alkalmazásában! Ha a nemesség nem adja fel teljesleg történelmi létét, az még nem azt jelenti, hogy e miatt szemt hunyjon az idők oly vívmányai előtt, melyek az európai államélet fejlődése folytán minden ország és nemzet civilizációjának feltételeivé váltak. Vannak, kiknek azon birkozó s bukó félben levő rendszer, melyet ez évtized experimentalgaott, szerencsés állást, jó kilátásokat adott. Hisztük, hogy az ilyenek nehéz megvalíni édes boldogságoktól, de józan ember meg nem tagadhatja azt, hogy az az egyedüli biztos államfejlődés, mely a történelmi alapokon halad előre. És az is igaz, hogy az ki valaha egy korona jogai mellett esküt tett, ez esküt szegi meg ha a jogok ignorálásáért küzd.

Egy röpirat jelent meg egy románótól ezen cím alatt: „Die Sprachen- und Nationalitäten-frage in Österreich.” Az Ost D. P. s utána a Pesti Hirnök azt mondják, hogy e művet Mocsonyi a birodalmi tanácsos irta. Volt alkalmunk nekünk is e művet olvasni, s nem éreztünk semmi bámolást az író publicistikai felfogása és ismeretei irányában. A nélkül, hogy magunk hozzájáruljunk, átvesszük a Pesti Hirnök 158-ik számában e röpiratra elmondott észrevételek egy pár tételét:

„Mocsonyi ur — írja a P. H. — ignorálja azt, hogy a pragmatika sanctio minden kornak szemléltetve beillik, s hogy midőn M. ur a magyar szent korona kötelekeinek felbomlását óhajtja, az e földhez elválatlanul tapadt magyar nemzetet kívül minden népjárat e házban centrifugális mozgásba hozni szeretne. Nem nehéz átlátni hova vezetne ezen mozgás, pedig Mocsonyi ur Bessarabia példájából megtanulhatta volna, hogy a román faj a magyar korona alatt biztonságban élvezte az egyenjogúság előnyeit, mint a bessarabiai románok, hol még a magán oktatás is orosz nyelven kényszerítették. A román nemesség nem volt kevesebb a magyar nemessé, s a magyar paraszt nem több a román parasztnál, s a pozsonyi martiusi törvények az unio kimondása után Erdélyben is az alkotmány sánczai közé vették be a népet. A ma remonstratiók, melyekre e röpirat a nemzetiség érdekében fakad, egyedül az utóbbi évtized rendszabályai ellen alkalmazhatók, s mégis az

orvoslást — hallatlan perfidiával, a magyar faj gyanúsításában s azon történelmi jogok eltörlésében keresi, melyeket sem a román, sem a magyar, sem más nép a korona területén önmegsemmisítése nélkül fel nem áldozhat.”

Ide sorolandó még a P. Hirnök néhány tétele, a mit gróf Hartig nézeteiről, a minoritás s majoritás közötti ügynevezett közvetítő nézetekről mond, s mely tételek ama röpirat ellenében is argumentumokul szolgálhatnak.

„Gróf Hartig államtani ömlengései — írja a P. H. — azon elméletekre emlékeztetnek, melyekre Bach is építő rövid életű iskoláját, ki a polgárok személyes jogait szüntegy, mint a trón legszentebb gyakorlatát az államra, az államát a burocratiára kívánta átruházni, s így aztán a jog nélküli egyenlőséget democratikus intézvénynek tekinteni sat.”

Még annyi megjegyzést teszünk, hogy az a „egy román” által megtámadott magyar korona már a múlt század közepén a magyar nemesség befolyása alatt szerkesztett urbéri szabályozás elméletében szabadelvűbb volt mint még ma is a szomszéd államok. Köztünk a jobbágybirtokot nem volt szabad elvenni a paraszttól, ha hűn teljesíté tartozásait, míg ellenben a románok foksányi központi bizottsága éppen most határozta el, hogy a földesur és jobbágy közti régi szerződés megszűnik, a földesur szabadon rendelkezhetik földjéről, a paraszt is szabadon kezemunkájáról. Tehát az oláh földesur elveheti jobbágyától a birtokot, a jobbágyának pedig az Isten viselje gondját, keressen magának földet a világon, ha nem akarja tovább is tenni a robotot. Mert mostantól kezdve a bizottság nézete szerint Moldva-Olahországban a jobbágyföld teljes joggal az uré, csakugyan a paraszt két karát nem vágják le, azzal elmelet dolgozni a hova tetszik. — A moldva-oláh értelmiség becsületében azonban meg kell említenünk, hogy ezen oroszos bizottsági projectum ellen küzdött a bizottmány 1/3-ig része. Oroszország még hátrább van e részben, s úgy illenék, hogy nézzenek azon urak a szomszédba is olykor, kik szeretik a magyar nemességet s intézvényeit kisebbbített.

A másik röpirat „IX. Briefe über Verfassungsreform in Oesterreich.”

E röpirat fő nézete oda megy, hogy Ausztria adjon egy szabadelvű birodalmi alkotmányt, erre a magyarok közt lakó népek, kik most a magyarokhoz szítanak, úgy fel fognak lelkesülni, hogy cserbenhagyják a magyart, s így az egész nemzet tehetetlenné fog válni. E cikksorozatba a bécsi Wanderer hoz alapos feleletet, melyből csak a végtételeket vesszük át.

„József császár rendszere lerombolván mindazt, a mit okos anyja épített, II. Leopold s I. Ferencz siettek a történelmi jog kerékvágásába beigazodni, s a Napoleoni hadjáratok tanúsíták, hogy a mint a nemzetiségi érzelmek a hazai törvényhozás után kiélégítették, Magyarország is feltétlenül Ausztriával tartott sat.”

„E levelek írója azt véli, hogy Magyarország más nemzetiségei a birodalmi alkotmány zászlója körül fognak csoportosulni. E remény nem meglepő azokra nézve, kik 12 év óta a szlávok, szerbek, románok, s horvátok egyenjogúságát aképp magyarazzák s alkalmazzák, hogy egyenlő joggal bírnak — németekké lenni. De századok története, valamint a jelenkor tévedésének mutatja ezt, s bebizonyul hogy Magyarország minden népe a magyar nemzetiség államjogát elismeri egyházi s politikai önkormányzatának fenntartása mellett. Az önkormányzat minden nyelvnek megadja legitím helyét a községek, városok, és megyékben.”

A Wanderer ez utóbbi tétele eléggé igazolja azt, mit a „Nationulu” irányában elmondott észrevételeink közt mi már előbb felemlítettük, hogy a magyar nézetek az 1849-iki júliusi programtól nem távolok el a nemzetiségi kérdésekben; s ezen reform mellett minden valemennyire államtanilag képzett ember előtt bizonyosabbnak s tartósabbnak látszik oly jog, mely nem egy tabula rasára íratik fel, hanem idővel tetszés szerint kitörölhető, de öskötések alapján nőtt ki, s fejlett az idővel.

A birodalmi tanács teljes ülése. Szeptember 12-iki ülése. (Folytatás.) — Széchen gróf a bizottmányi jelentés további tételét olvassa fel. A költségvetés-vizsgáló bizottmány a belügyminiszterium részéről azon közlést kapta, hogy a közigazgatási hivatalok megtörtént reducioja után a mostani kormányrendszer mellett nagyobb megszorítások nem eszközölhetők. A mennyire azonban lehet, a központi igazgatóságnál három tanácsosi állomás fog megszüntetni, és az építészeti hivatalok új szervezése által 500,000 forint megkíméltetni. E pontja a bizottmányi jelentésnek minden észrevétel nélkül marad. A most következő pont a közigazgatási kormányzat tisztán irodai kiadására, melyek 1,456,534 forint vesznek igénybe, vonatkozik. Gazdálkodás indítványozott és történt is, de az összeg világosan meg nem nevezhető. A komité oly statisztikai adatok tulságos gyűjtésére utalt, melyeknek a kormányzattal semmi közük. A kormány részéről válaszlatot, hogy a szükségtelen dolog elkerülése már megrendeltetett, s különösen az időszerű jelentések száma 258-ról 34-re szállított le. Mager a sok irka-fírka megszüntetését óhajtja mindenütt. Golluchovszky gróf nyilatkozik, hogy e tárgyban igen sok történt már, de a baj gyökeres orvoslása csak az országos képviselők életbeléptetése után eshetik meg. A bizottmányi jelen-

tés ezen pontja is változatlan marad; nem különben a következő pont, mely a belügyminisztérium nyugdíjösszegét 1,932,000 forintra teszi, s azon ohajtását fejezi ki, hogy a nyugdíjalap fizetés-levonások által képzessék. A jelentés egyik pontja egy visszafizetendő 238,154 forintra menő összeget említ, mely egy fegyház építésére a velencei országos tőkéből vétetett fel kölcsön. A komité azon nézetben van, hogy a kormányának nincs jogában csak úgy se szedte se vette, és még hozzá kamatozás nélküli, összegeket vonni el az országos tőkéktől. A belügyminiszter úgy szintén szorította el az eljárását a bizottságnak, és kijelenté, hogy annak elejét fogja venni. A bizottság azon reményét fejezi ki, hogy az egyes koronaországok önkormányzati joga ezen visszaélésnek is elejét veendő. Zigno báró (Velence) köszönetet mond azért a bizottságnak. Velence központi congregatioja tartományi kiadások fedezésére más eszközöket keresni kényszerül, míg az országos tőkéből ily tekintélyes összeg kamatozás nélkül hever. Macenigo gróf Zigno báró szavaival csatlakozik, és ohajtja, hogy a birodalmi tanács e tárgyat Ő Felsőházának pártolja. Clam pártolja a kérelmet. Strossmayer fölemli, hogy Zágrábban országos alaptól egy kórház építetett, a nélkül, hogy az országot ez iránt megkerdezték volna. A költség 150,000 forintra rug, s a kórház, Zágrábhoz mérve, túlságosan nagy; sokkal helyesebb lett volna azon összegből Horvátország három fővárosában 3 kórházat építeni. Goluchovszky miniszter osztja a nézetet, de a kórház még elődje idejében épült, s ő nem hagyhatta az épület felbén. Ő egy bizottságot nevezett ki ezen ügy megvizsgálására, s ennek folytán az épület felbén kórház, a másik fele pedig tébolydau foghasználtatni. Sok esetben megjegyzik, hogy a kórház éppen oly rossz helyen, egy lapályban fekszik, és sajánni fogja, ha azt tébolydauk fogják használni. Goluchovszky gróf ellenveti, hogy ő a bizottságot a jelenlegi helyzetben tartozott, s a tébolydau nem fogják oda helyezni, ha az országos képviselőt annak ellen mondan találna. Salm herceg, általában az országos intézetek burocratikus kezelése ellen nyilatkozik. Mindenkor veszedelmes dolog volt az alapítványokat némileg gazdáltnak jóságnak tekinteni, és országos tőkéket felett önkényesen rendelkezni. A minisztérium példáját rendszer követik a helytartóságok és kerületi hatóságok is. Goluchovszky gróf nyilatkozik, hogy ő ezen visszaélések megszüntetésén mindenkor ügykezik; de e baj sükeres orvoslása is csak a tartományok önkormányzata által érhető el. Szögyényi alelnök ugyanezen kérdést tárgyalja, és az insurrectionalis és nemesi penztárak önkényes használása, és a megyei épületeknek államépületekké sajátítása stb. ellen panaszok; ő megjegyzéseket még az új szervezés életbeléptetése előtt akarta tenni. Jakab ugyanezen panaszt teszi Erdély részéről. Clam a tárgy fontosságát még jobban emeli az által, hogy az országos tőké összege a birodalomban 30 millió forintra rug. Azon indítványt teszi, hogy a hatóságok rendelkezési joga bizonyos és határozott szabályok által korlátozassék. Schaguna püspök e gondoskodást az egyházi tőkékre is kiterjesztetni kívánja. Korizmisz kérdezi, vajon előtte szóló, minden vállalkozást egyházi tőkéit értette-e, miután ő a magyar katolikus egyházi tőkéik iránti hasonló óvást tenni kénytelen. Ezen tőkéik kezelésénél ezelőtt a clerus befolyást gyakorolt a helytartóságra az egyházi bizottságnak útján, míg most minden befolyás el van zárva előtte, és az alapítványokat kizárólag az országos pénzügyigazgatóság kezeli. Clam indítványa felállítás által elfogadtatik; Schaguna a fenntartja nyilatkozatát. A további vita azon követelésre vonatkozik, melyet a velencei országos tőke intéz az állampénztár ellen. A bizottságot alaposnak találja e követelést és liquidatiónat ajánlja. A belügyminisztérium legújabb vizsgálatai szerint azonban a követelés jogosultsága kétséges. A velencei birodalmi tanácsosok óvást tesznek ezen feltétel ellen, de ohajtják, hogy a központi congregatioval e felvilágosítások közöltessenek. A jelentés most egy 615,900 forintnyi összeggel foglalkozik, mely mint az államkincstár járuléka, három tartomány, u. m. A sö-Ausztria, Tirol és Vorarlberg és Dalmátia jótékony intézetei részére följegyezve van. A bizottságot e segélyezésben, méltánytalanságot lát a többi koronaországokat illetőleg, melyek jótékony intézeteket saját erejükből fenntartani kényszerülnek. A minisztérium ez ellenben kinyilatkoztatja, hogy Tirol és Dalmátia saját jövedelmekkel nem jönnek ki: Alsó-Ausztriánál pedig meg kell gondolni, hogy az illető intézetek nem csupán tartományiak, hanem az egész birodalom javára szolgálnak. A bizottságot mindezek ellenére is ragaszkodik nézetéhez, s oda működni ohajt, hogy az államkincstár ezen teheről lassanként megmentendő, hozzátevé, hogy ez az önkormányzat életbeléptetése által jelentékenyen könnyebbül fog. E fölött hosszas vita származik, mely sok tekintetben érdekes eredményt nyújt. Strasser előterjeszt, hogy azon 10,888 ft, melyet ez összegből Tirol kap, az insbruki sebész és bábintézetre fordítatuk. Tirolnak nincsenek eszközei, hogy országos szükségleteit fedezze. Valának ugyan jövedelmei, de azokat az állam átvette. Kéri tehát, hogy Tirol körülményeit figyelembe vegyék, és e segélyezést az országra tovább is meghajgyák. Clam kijelenti, hogy a bizottságot nem is ajánlotta azon segélyösszegek megvonását. Csak általánosságban mondatott ki azon ohajtás, hogy minden tartomány képestessékké arra, hogy szükségleteit maga fedezhesse. Strasser ellenveti, hogy Tirol soha sem fog oly helyzetben lenni, hogy szükségleteit fedezhesse. 525 mérföldnyi területén 800,000 ember lakik, kik évenként 7 millió adót fizetnek, a pölleket és községi adót nem is számítva. Szónok emlékeztet, hogy 11-dikén Bukovina részéről hasonló panaszok merültek föl. Petrino. En semmit nem kívánunk. Bukovinának nincs szüksége az állam segélyére, csak azt kívánja, hogy az állam adja ki azt, mi az övé. Ha az megtörténik, akkor Bukovina maga is felfogja építeni iskoláit és templomait. Borelli gróf Dalmátia helyzetét ecseteli. Dalmátianak szüksége van az állam részéről segélyezésre: nincsenek kikötői, élelmi szerel távolról kénytelen szállítani, és a segélyezés folytán, az egyetlen előnyt, a tengersőt sem használhatja fel. Már a velencei kortársaság is segélyezte 1417. Dalmatiát. A francia kormány nem adott ugyan segélyt, de az országos szükségletek fedezésére a fogyasztási adó jövedelmeit átdöntötte. Szögyényi ismétli, hogy a bizottságoti jelentés nem támadja meg Tirol és Dalmátia segélyezését. Csak a kormány önkényes eljárásának ohajtának korlátot szabni. Indítványozza a bizottságoti jelentés elfogadtatását. Hartig gróf, az állampénztár szempontjából támadja meg azon nézetet, mintha az

egyes tartományok segélyezése okvetlen szükséges volna. Jobbnak találja, ha a bizottságoti jelentés e pontja kitérülte. Strossmayer elismeri azon alapvet igazságot, hogy minden tartomány gondoskodjék önmagáról, némi kivételeket mégis ohajt alóla. Lichtenfels báró Hartig gróf nézetét osztja. Ez úgy igen fontos, mert szoros összefüggésben van azzal, meddig terjedhet az egyes tartományok önkormányzata. Ha azon elv áll, hogy egy tartomány sincsen jogosítva, hogy az állam részéről segélyezésben részesüljön, akkor minden tartomány pénzügyét tökéletesen elkülönítni kell a többiekétől. Szónok a jelentés e pontjának eltörlésére szavaz. Auersperg gróf szövegjavaslatát javasol, mely oda irányul, hogy az egyes tartományok alapos szükségletei a kormány által tekintetbe véssenek. Ez indítvány felállítás által már elfogadtatnak tekintet, midőn Salvotti báró a vita fonalát ismét felfogta, hogy a derék tiroliai hős bátorságát megdicsérje, és azon nagy áldozatokra, melyeket a monarchia javára hoztak, visszatérsen. Szögyényi kijelenti, hogy a bizottságot a tartományi autonomia jogaiba avatkozni nem akart. Indítványozza, hogy az Auersperg-féle módosítás fogadtassék el. Toperczer azt állítja, hogy az állam egysége a pragmatica sanctio által föltételeztetik, s ebből foly azon jog is, hogy egyes tartományokat az államkincstár segélyezhet. Barkóczy az egész vitát fölöslegesen találja, ha a tartományok autonómiát nyernek, maguk kezelendik jövedelmeiket, bizonyosan szükségleteiket is fedezni tudják. Apponyi gróf ép oly erősen, mint ékes szóval támogatja Barkóczy és Szögyényi nézetét. Hartig gróf igen hevesen felel. Thun gróf a szövegből a „méltánytalanság” szót kihagytni kívánja, mely őt bensejében sérti. Szögyényi ajánlja, hogy azon pont, melyben e szó előfordul, huzzassék ki. Csatlakozik Toperczerhez, azonban mégis kifejzeni ohajtja, hogy oda kell működni, hogy minden tartomány fedezhesse szükségleteit. A kérdés újra szavazat alá kerül, s a többség (30 szavazattal) Hartig gróf indítványát fogadja el, tehát a bizottságoti jelentés egész illető tétele kitérülte. Sajátságos volt e szavazatnál, hogy a többség és kisebbség valódi elemei összeolvadtak. Így például Andrássy és Toperczer Hartig, Hein és Strasser Apponyi mellett szavaztak. Meszebbre kiható jelentőség természetesen nem tulajdonítható e szavazásnak. (Folytatjuk.)

Ujdonságok.

— E hó 24-én délelőtti 11 órakor tartá menyegzőjét Széki gróf Teleki Károly, gróf Teleki Lajos és Bethlen Károly grófnő első szülött fia, hidvégi Mikó Mária grófnővel, ő nagyméltósága gróf Mikó Imrénének Radák Maria bárónőtől született leányával. A fiatal gróf egyike az erdélyi főúri rend legkitűnőbb fiatalainak, valamint daliás alakja, egy komoly készlélte és irányú által; szép és lélek-dus araja pedig kedves kifejezése a női ártatlanságnak, szívjószágának és honleányiságnak, kin az erkölcsi műveltség és szelid alázatosság díszkorúját ép, kedves, valóban magyar nőies szépség tetézi, ki hazának, közintézeteknek és szegényeknek folyvást áldozó nemeslelkű atyja fényve alatt megtanulta szeretni és tisztelni Istent, hazát és embe-riséget, kiről már évek előtt mint gyermekről hallottuk, hogy atyját, kivel a legszeretetteljes viszonyban élt, naponta nyájában megszokta kérdezni: mit áldozott az napon a hazának? Ily légkörből lépik ki az ifjú kedves araja, hogy alakuljon egy hasonló légkörű új család, miben fiatal férj-nek a legűbb társa leendő. A vallásos szertartást a szép és velős szónoklatairól ismert Nagy Péter lelkész és tanár végezte, a helybeli főúrak és urnők fényes és választékos magyar díszruhában voltak jelen, legtöbben a Teleki, Bethlen, Mikó és Mikes, Bánffy és Kemény, grófi és bárói nem-zetségek tagjai és rokonaik közül, ezenkívül nemes, hono-ris és polgárságból álló népes közönség. — Az eskütnepély a gróf Mikó házánál a középütemében történt meg. — Áldás és szerencse kísérje az új család életét!

— A kölcsönös erdélyi jég- és tüzármentő-társulat do-bokai ügyvivőse értesít: miszerint folyó év július hó 30-ikán Doboka helység határát napnyugattól kelet felé tartott jég tele-mesen megromlott, ezen helységben hat biztosított közül négynek terményeit elverte. A kár 24 óra alatt be volt jelent-ve, augusztus 2-kán a becsült tiszttag kiszállott, és még aug-hóban három kárvalottnak a felmerült becsű ár 822 ft. ó. é. ki-is fizettetett.

— A nevelési irodalom terén örökérdemeket szerzett Indali Péter itt hagyja memokára Kolozsvárt, s Holdmező-Vásárhelyre megy, az ottanigymnasiumnál tanárává választatván. — Megjelent a helybeli ev. ref. főtanoda nyomdájában ily című könyv: „Kuklák prédikációi”, összeszedte Kukli Jeré-miás. Ára 1 ft 20 kr. Stein tulajdona. E munka angolból van szabadon átdolgozva, és az ismeretes ép és jól jellemző angol humor vonul át rajta, mely átdolgozó által igen ügyesen van a magyar felfogáshoz alkalmazva. Ajánlható olvasmány kiválólag oly nők számára, kik gyönyörűket lelnek férjeik lelkézetésében. E prédikációkban saját eszmemenetelök tükörre találandan

— Megjelent a KhernEde által szerkesztett „Háromszék” című szépirodalmi naplár 1861-re, nyomtatott Brassóban. A naplár csinosan van kiállítva, angol vászon kötéssel. Tárgyai elég választékosak a honisra, történelem és szépirodalom teréről. Különös figyelmet érdemel „Mádéfalva szomorú notája” Thali Kálmántól, melyben a fiatal költő magyarországi ember létére is az ő székely hangot jól eltalálta. A naplár bolti ára 1 ft 25 kr.

— Magyar ösmesék mint hitregék, a magyar népajkáról véve s a világtörténettel egyeztetve, írta balkányi Szabó Lajos. Debreczen, 1860. E cím alatt egy munka jelent meg, mely az írónak sok olvasottságát s ismeretét tünteti ki. Hang-rendi párhuzamai oly elmések, hogy szinte Sem Kam et Jafet is magyarrá válik tolla után. Dr. Engel azt jegyzi meg az íróról, hogy a legjobb uton van.

— Vidékünkön a zsidóhaszonbérlet kezdik gyujtogatni. Közlebről három ilyen eset adta elő magát egymásután, s a napokban Magyar-Nádason történt ilyen gonosz tett, minek következtében három telkes gazdának háza, csúre, pajtája, s minden takarmánya porrá lett. Szerencsétlenségre, egy ember is odaégett.

— A „Forschritt”-ban érdekes leírását olvassuk azon ün-nepélynek, a mely Udvardon szept. 16-kán tartatott felszente-lésre az ottani kalvaria-hegyen magánosok alapítványából emelt vallásos emlékjelnek. „A herceg-prímás reggeli hét óra-kor érkezett Udvardra, s roppant néptömeg és az ünneplőre gyűlt nemesség által fogadtatva, a papi lakba szállott be, s azon-al processios menettel vonult a templomba. A főszolgálat után a processio a kalvaria-hegyre vonult, ahol a kereszt megszente-lése történt. A vendégek és bucsújárók száma körülbelül ötven-ezerre ment. Erdélyi kath. püspök Hajnald ez ünneplő jelentő-ségéről több mint két óráig tartó beszédet mondott. Oly tüzzel és erővel beszélt, hogy még a magyar nyelvet nem értő egyé-nek is elvoltak ragadva. Többek közt mondá, hogy Magyaror-szágon a vallásos mozgalom összekötöttségben áll a politikával, mint a kereszténység régebbi korában mindig Isten anyjának a kalvaria-hegyeni szenvedéseiről be-zélve, kimondá, hogy a nép is szenved, de viselje türelme alázatsággal szenvedéseit, s imádkozzék az ország védistenasszonyához, miszerint világosi-tsa meg az ország urának belátását, hogy e nagy népek jogait csonkítatlan adavissa stb. A meghívott vendégek közt gróf Karolyi Lajos, gróf Agazzi, báró Majthényi Izidor, báró Weisz, gróf Wallenstein, b. Mednyanszky, gr. Zichy István, gr. Zichy Gevárd volt látható. Fél egykor lakoma volt. A vendégek 13 asztalnál ültek, melyek 8 ölesek, s egy 12 öles vala. Asztalfőn a kardinal-prímás, jobbján gróf Forrayné, sz. Brunszwick, s balján Konkolyiné, mint a kalvaria-hegy alapítói, ültek. Csak-hamar az ebéd kezdete után a szokásos „halljuk!” felhangoz-ván, a primás felállott, s az uralkodóra emeli poharát, mondván, hogy Magyarország király nélkül és a király Magyarország nél-kül nem lévén képzelhető, azon körösit emeli az éghez: hogy tartsa meg az apostoli királyt Ferencz Józsefet! Udvardi dékan Majthényi a primás nagy tulajdonairól beszélt, melyeknél fogva ő az egyházfőpáztora s közvetítő a király és nép között. Föld-birtokos Palkovich humoristius toasztot mondott: Adjatok meg Istennek, a mi az istenő és a hazának, a mi a hazáé! Magyar-ország nem szorult idegen civilizátorokra, civilizálja ő maga magát. A primás, mint esztergomi főispán, szent kezével oltal-mazza meg a nemzet jogait! — Vas Gőzeben sajnálja, hogy egy párt nemzetet nemzet, s vallást vallás ellen bujlogat; úgy hiszi, hogy mindnyájon kereszténynek, de egyszersmind mindnyájon protestánsok vagyunk, ha jogainkat elvenni akarják, és mind-nyájon unitariások, ha a haza oltalmazásáról van szó. A pénz-ügylőiről beszélt, azt mondja, hogy az országban nincs harmincz ezüst pénz egy aruló Judás megvásárlására. Magyarország jo-gait érintve, tanácsolja, hogy tanulmányozzák a kik elfeledték, valamint azok is, a kik soha se tanultak, mert szükség lehet rá! — Egy más toast: adja isten, hogy az alkotmányos király koronázatását megérjük! — Végül Udvard községének követ-sége jelent meg, s a falu egygyője beszélvén halát nyilvánított a primásnak, ki mint egykori udvardi földesur velök kegyesen bánt, úgy szintén köszönetet mondott Hajnaldnak stb. Lakoma után késő éjszakáig énekelt a népa, „Szózat”-ot és a litániákat. Daczára a roppant néptömeg hullámzásának, felgyűlést nélkül is az ünneplő minden zavargás nélkül ment véghez. Egyenruha nem volt látható, kivéven a magyar costumet.”

— Emlékeztetbe hozzuk a magyar t. akadémia okt. 10-ki nagygyűlését, mely egyszersmind Széchenyi gyászünneplője nek; és ez az aprópénz hiány. Mint bizonyos madarak a zivat-ar és vihar előtt, úgy tűnnek el nálunk a hatosok és krajczá-rok, ha politikai felhők mutatkoznak. A Laurenzi-féle épületben, hol a pénzváltozó-hivatal naponként bizonyos somma aprópénzt ad ki, tegnapelőtt oly nagy számmal jelentek meg az üzerek, hogy a készlet már 10 órakor reggel ki volt merítve, és igen sokan kénytelenek sikertelenül visszatérni. E hiány következtében már ismét kezdik a forintosokat fél és negyed forintokra széttepvé közlekedésbe bocsátani; mint a mult háboru alkalmával. — A „Fortsch.” is panaszokodik az aprópénz hiánya miatt. (M. S.)

— Közgyűlés a kolozsvári czukorgyár eladása tárgyában. A kolozsvári repaczkor-gyárnak s hoz-zátartozó földeknek vevője akadván, minthogy annak mostani haszonbérője abba szivesen beleegyezik: ennélfogva mind az azon gyár alapításában résztvevő eredeti alapítók, mind az arra később 56 convent. forintot kölcsönözött rész-vényesek ezennel figyelemretek arra, hogy ezen eladás iránt végleges határozás a jövő vasárnap u. m. szeptember 30-n a városi községi teremben fog hozatni; méltóztatassanak a tisztelt részvényesek azon közgyűlésre annyival inkább megje-lenni, mivel a megjelenő többség a kijelölt eladási ügyben ak-kora meg nem jelenőket is kötelezőleg fog végezni. E gyors eladást és rövid időtűzést a megvenni szándékozó egyének körülményei szabták a társasági választottság elibe. Kolozsvár, szept. 24. 1860.

Sajtóhiba. A „Kolozsvári Közlöny” 74-ik számában a nemzeti színházra adakozók közt a Kedves Tamás neve után egy arany helyett sajtóhibából 1 ft levén írva: az, e zennel kiigazítatik.

Politikai hírek.

— Lamoricière hadsergének teljes felbomlását alkal-masint senki se várta volna oly gyorsra, mint az már valóban bekövetkezett; egész zászlóaljak, melyek egyellen elvesztett csata után mindjárt lerakják fegyvereiket, már kezdettől fogva nem igen érhettek sokat, — s nem annyira gyáva-ságukon, mint inkább az afrikai kiérdemelt hős önámításán kell bámulni, a ki ilyen vitézekkel csak egy percig is remélhetett diadalt. A tábornok most már az ostrom-zártolt Anconában menekült, mely erő az ő állítása szerint ötven napig tarthatja magát. Elég nagy vigasz rá és ügyére nézve, ha nyílt mezőn egy második hadsereg volna működésben, mely az erődöt ezen ötven nap alatt netán az ostrom alá fölmehetné. Ámde ha az ember bizonyosan tudja, hogy kívülről segély ötven nap alatt is oly kevésbé jöved, mint 24 óra alatt, akkor nagyon kétséges, ha vajon a helyőrség kiteend-e magát egy ostrom oly sok bajának, törődésének, amidőn teljes bizonyos-

sággal áll szembe előt, hogy néhány hét múlva csakugyan megkell tennie, a mit ezúttal talán még kedvezőbb feltételek alatt megtehet. Azért föl nem tehető, hogy Ancona a fenforgó körülmények közt sokáig tartja magát, s a triestzi börtön f. hó 20-án már is hirtelileg elcsúszott. Lamoricieire megveretésével nemcsak a pápai kormány támasza dől meg, hanem megüsz egy sorszerűd a nápolyi király végreménye is, ki talán ő benne bízott, Capuában legközelebb még beszédet tartott csapataihoz, melyben megígérte nekik, hogy nem sokára harcba viendi őket. Most Garibaldi alkalmat nyújt ezen ígérlet teljesítésére, de hogy vajjon a Lamoricieire vetett bizalom eltűnével a király hű ezredeinek általában még a harcra kedvük leendő-e, ez kétséges.

— A nápolyi hivatalos lap, mely homlokán a savoyai keresztel jelenik meg, e hó 11-dikéről írja, hogy az összes erők a nemzetnek adtak át, mert a katonák, kik a helyőrséget képezték, Capuába kívánczok baktársaihoz. — A királyi csapatok Santa Mariát is odahagyták, hol számos szökösek történtek. A királyi követelt katonák közül Gaetából többen elbocsátattak és visszatértek Nápolyba. — A hatóságok rendeletei mind Victor Emanuel nevében adnak ki, s a pécsek összesen következő felirattal viselnek: „Vittorio Emanuele Re d'Italia.“

Az államadósságot a nemzet elismeri. A bank folytatja fizetéseit. A legfőbb törvényszék és a magasb jogi hatóságok és collegiumok 10-én gyűlésre voltak összehívva, melyben velük a diktátor két rendelete közölte, melyeknek folytán minden tárgyalások ezután Victor Emanuel nevében fognak folyni. Nápolyból az „A. A. Ztg.“-nak írják szept. 11-dikéről: „Éppen most értesülünk, hogy a király Gaetából is elutazott, s egy spányol hájóra menekült, mivel már az ottani csapatok közt is lázadások fordultak elő.“ Ezen tudósítást különben a lap nem kezkeskedhetik.

Milano, szept. 15. A „Lombardia“ jelenti, hogy a kormány a Pónál és Mincionál történt összpontosításai folytán parancsot adott ki, hogy a II. hadtest oszlopai gyakorlataikat a somnai táborban holnap megszüntessék s visszatérjenek illető helyőrségi állomásaikra, hol hadilábra fognak állítani.

Nápoly, szept. 15. Garibaldi tábornok viszonzója az angol admirál látogatását a „Hannibal“-on; Elliot angol követ jelen volt a beszélgetés alkalmával. Két éppen most megjelent rendelet a jezsuiták kiutasítása s a pápi javaknak az állam részére való elfoglalása felett intézkedik. A követek, az angol és francia kivételével, mindnyájan tiltakoztak volna a szárd hadcsapatok kiszállása miatt.

Genova, szept. 17. Cattanéo Károly és Leopardi Péter a két szicíliai kormány követőit nevezették, az első Londonba, a második Turinba. A szicíliai kormány e szerint saját követeket nevez ki míg Turinba is. A „Gazetta di Torino“ azt állítja, hogy II. Ferencnek még 40,000 hű katonája maradt a legjobb csapatok közül, melyek Gaeta és Capua közt állanak, anután választásukra bizottat egy haza menni vagy a királyt követni.

— Az „Espero“ szerint a Po és Mincio mellett 3 hadtest tétetelt mozgóva. A „Constitutionnel“ genoui levelezője szept. 15-kéről jelenti: „Éppen most értesülök, hogy Garibaldi sokat emlegetett kiáltványát a palermóiakhoz nem Garibalditól van.“ Ezen tudósítás annyival hitelesebb, mert miatt Cavour gróf legújabb emlékiratában ünneplésnek kinyilatkoztatja, hogy Rómát és Comarcát tisztelni fogja, Garibaldi ez állítólagos kiáltványában pedig az van, hogy a diktátor a bekebelezést csak a Quirinál magaslátán szándékszik kihirdetni, holott nem lehet föltenni, hogy Cavour és Garibaldi oly viszálykodásba keveredjenek, mely az olasz ügyet megsemmisítéssel fenyegetné. „Cavour gróf“ jegyzi meg az „Ind.“ — „igen ügyes és Garibaldi nem örült, ki magát a süker fanatizmusa által elvakítottan engedné.“ Garibaldi e lap szerint egy szemtanu által, ki vele közlekedébről Nápolyban érintkezett, következőleg festetik le: „Garibaldi oroszlan természetű bir, hangja rendkívül szilárd és elhatározott, keze széles, teste zömök; haragjában rettenetes nézni őt, ha nyugodt, szeme olyan mint egy mély tó, s mosolya kedves; ő sokkal kevésbé lángos, mint lelkesedett, s meggyőződését habozás és félelem nélkül követi; meggyőződésében teljesen bizs és egyenesen a cél felé tört, mint minden diadalm természetűek. A legválságosabb pillanatokban is nyugodtan szíval azután, azután hirtelen fölkiált: „Ci vado io! (oda megyek!) és azután senki sem lenne képes őt visszatartani. Magából nem sokat csinál, s igen jellemző a számításméltóság beszédmodorában; ha nagy szavakat használ, azokat mindig komolyan gondolja és érzi, s azok szájában nem phrasiskok. Bizalmas társaságban kedélyes, vidám és jó mint gyermek; ő mint maga is mondani szokta, a nép fia, s jól tudja, hogy hívei őt szabadítóknak s különös felsőbb tulajdonokkal bíró lénynek tartják, ezen bizalmat mint hadvezér nagyon jól föl tudja használni. Tökéletesen tiszteli és becsüli az ország katolikus meggyőződéseit, és első nápolyi kiáltványában a papokat igen feldicsérte s rőtön a székesegyházba ment, hol azonban nem talált papokat, mert ezek biztos rejtébe vonultak, s így kénytelen volt saját káplánjával tartatni misét. Másnap a Piedigrotta ünnepén szintén templomba ment, mely alkalommal átnyújtott neki a Madonna képe felkesztése 3 színi szalagjal és szentelt virágokkal kötött füzérrel, mint az Nápoly uralkodójának már századok óta szokás. A lelkes üdvözlő beszédre keresztényi szavakkal válaszolt, s a nép embereit, kik tisztelegni akartak, maga elé bocsátotta.

Nápolyban, szept. 11-ikén a hadsereg szervezése már annyira haladt, hogy Garibaldi 50,000 ember felett rendelkezhetett. 12-ikéig saját csapataiból csak 3000 ember érkezett meg. — Mint a „Deb.“-nak írják Nápolyból, II. Ferenc király nemcsak magánvagyonát vitte el a palotából, de a korona drága kövei és Raphael több drága képei is hiányoznak. Ugyancsen levelező jelenti szept. 11-ről: „A hadügyminiszter a fegyvertárat alkalommal, pedig azokban 6 hóval ezelőtt még 200,000 fegyver volt, miknek nagy része Rómába küldetett. 11-én reggel a piemonti vadászok megszállták nápolyi erőiket. Ugyancsak hajók indultak Genába 8 piemonti ezredet ide szállítani. A Garibaldi birtokába jutott hajóraj 80 minden nagyságu hajóból áll.“ A piemonti lázadások, mintegy bécsi lap írja, igen vitélül harcolnak, s többnyire lengyelek és magyarok.

Milano, szept. 11. Az „A. Allg. Ztg.“ írja: Az egyházi állam területére való bemerítés mind n formális haduzet nélkül történt. Ez tehát sokkal vakmerőbb vállalat, mintsem föl lehetne tenni, hogy a forradalom nem számít külső segítségre. Ezt már sokan bizonyosnak és közel bekövetkezőnek hiszik. Franciaország Genuában azon két rakétát, melyet a múlt őszszel 300,000 líráért eladott, több mint kétszeres áron ismét vissza-

vásárolta. Ezen körülményt jó előjelnek tartják a várt külföldi segítségére nézve. Azon két zászlóalj önkényes nemzetőrön kívül, melyek e hó 15-én Alessandriába indultak, a belügyminiszter még 3 zászlóalj nemzetőrséget kér, mely 21 és 35 év közötti nótelen milanoi férfiakból alakították. Ezen zászlóalj megalakításán, gyorsan Toscanába fog küldetni. Ehez járul még a második ez évi njonozás. A Garibaldi által tervezett millió puská alir leendő elő az ajánlkozók nagy tömegét fölfegyverezni. Nápoly eleste óta népfölkelésről is van szó, melylyel Velenczét Ausztriatól elszakítani szándékoznak. Hogy Garibaldi partraszállni szándékszik, világos. Nápolyban fölgymelmét a hajóraj szervezésére fordítja, s tiszteket és mitrózókat toborz, kik tömegesen sietnek zászlói alá. Az augusztus közepéig számírá vásárolt hajók már föl vannak szerelve, s már szolgálatokat is tesznek a nápolyi és romagnai partokon. Azon terv, hogy a nápolyi, szárdinai, pápai és toscanai tengerészeti eszközök összpontosításának és tengeren használtassanak, igen népszerű, mivel a forradalom tengeren tarja magát erősebbnek Ausztriánál.

— A castelnouvi helyőrség katonái, midőn megtudták Garibaldi Nápolyba érkezését, mint örültek rohantak elő „Viva Garibaldi!“ kiáltások közt — a diktátor bámulására. A nép ölelte, csókolta őket.

Garibaldi oly nagy tiszteletben áll a lazzaroniknál, hogy sokan közülök egész nap Garibaldi lakása körül tartózkodnak. E hó 8-dikán este, midőn hirtelen terjedt, hogy a diktátor aludni ment, — a lazzaronik legott lábujhegyen kezdettek az utcákon föl-alá futkározni, minden átmenőt csitítva; „csend, — sugdosák — a diktátor alszik!“

— Garibaldi-nak a palermóiakhoz intézett kiáltványát következőleg hangzik:

„Közel vagy távol egész életemen át veled vagyok én ő Palermo hős népe. Barátsági kötelékek, faradalmak, veszélyek s a dicőség szöbthathatlan kötelékekkel csatolnak engem hozzád. Midőn lelmem mélyeig áthatva, mint lelkiismeretes olasz szólok hozzád, tudom, hogy te nem kétkezel szavaimban.

A közönség érdekei által töle eltávolítva, Depretis hagyott nektek helyettesem. Depretis, a szicíliai jó népnél én hatalmaztam fel. Ő nálam többet képvisel, ő képviseli ama szent nemzeti eszmét: Olaszország és Viktor Emanuel! Depretis fogja tudtára adni Szicília kedves népének azon napot, melyen a sziget a szabad Olaszországba fog bekebelezettni. De egyedül Depretis az, a ki az én megbízásomhoz és Olaszország érdekeihez híven meghatározandja ama boldog napot.

Azon nyomorultak, kik ma bekebelezésről beszélnek előtéd ő Szicília népe, éppen azok, kik azt már ezelőtt négy héttel sürgették. Kérdez meg tőlük oh nép, hogy ha én az ő nyomorult személyes érdekeire hallgattam volna, hogyan harcolhattam volna tovább Olaszországiért? Kérdhetem volna-e akkor neked szeretetteljes üdvözlöt az olasz szárazföld e szép fővárosából?

Palermo népe! Mond meg a te Garibaldid nevében azon szájhöskönek, a kik elbujtak, midőn te a torlaszokon harcoltál, hogy a bekebelezést mi is ki fogjuk hirdetni nem sokára, de csak a Quirinál tetejéről, midőn Olaszország ott minden gyermekeit egyesülve láthatja, őket szabadon nemes keblére ölelheti és megáldhatja. Nápoly szept. 10. 1860.

Garibaldi.

— Páris, szept. 18. A mai „Constitutionnel“ az antiliberális pirtak azon tervét vitatja, mely szerint a pápa menekülésre lenne erőszakolándó. Tudhatni — jegyzi meg a ciklik — hogy a királyok miként távoznak, de azt nem, miként térnek vissza. A pápa eltávazása politikai és erkölcsi megzökös lenne. Rómában a fölkelés lehelten; mert a pápa tekintélye és személye Franciaország katonái által védelmezettik, kik közsék Szt. Péter patrimoniumának védelmezéséért megöletni magukat. Kívánjuk tehát, hogy a pápa a pápaság érdekében Rómában maradjon. El kell ismerni, hogy a francziáknak Rómában léte csak Franciaország helyzetét teszi bonyolultabbá; ha az occupatio megszűnnék, legalább a politikai kérdés egyszerűsítették. Mi nem Rómát tartjuk megszállva, mi a pápaságot védelmezzük. A megszállás vallási, nem politikai; az politikai jellemet csak azon kötelezősség által ölthet, mely a pápa személyének és függetlenségének védelmezésében áll.

Ha a Vatican üres lenne, Róma megszállása nem volna védelem többé, hanem — fenyegetés. A pápa menekülésének első következménye tehát Róma kiürítése lenne. A politika ezáltal nyerne, de mi a legnagyobb nyugtalanságot vinnék magunkkal Rómából a pápa világi hatalmának sorsa iránt. Kívánjuk tehát, hogy a pápa maradjon Rómában. Ha harcz törne ki, ennek veszélyeit előnyösebbeknek találjuk, mint azon következményeket, melyeket a Rómából való eltávazás a pápára vonna. Ha egy ily harcz szerencsétlenségre szükséges lenne, az új bizonyítványa volna föllázdozó politikáknak, de hogy ez lehetséges legyen, szükséges: hogy a pápa megáldja Franciaország azon gyermekeit, kik mint katonák és keresztények meg tudnak halni az ő ügyéért.

Egyébiránt, ha az „A. All. Ztg.“ párisi levelezőjének hitelt adhatunk, ő szentsége nem is könnyen hagyhatja el Rómát, s távozhatik Spinyol- vagy Nemetországba, mert Goyon tábornoknak határozott utasításai vannak arra, hogy ő szentséget Rómában tartsa, vagy szépen a Franciaországba menetelre bírja. A francia kormány azon eshetőség bekövetkezését is tekintetbe véve, hogy a pápa Franciaországba mehet — legalább egy időre, míg Olaszország ügyei végleg rendezetnek — megtette a szükséges intézkedéseket: Avignonban az egykori palotát ékesítik, a rancia lapok utasítást kaptak, hogy tartózkodjanak minden sértő nyilatkozattól, mi által ő szentsége előre elkedvetlenítették a Franciaországba meneteltől.

Páris, szept. 17. Az „A. All. Ztg.“ írja: Olaszországban két távíró vonal van megszakítva. Senki sem tudja, hol tartózkodik a nápolyi király. Guéralt, ki jelenleg Turinban van, azt írja ide, hogy Garibaldinak magas állásu barátai utaztak hozzá, újra kibővíteni őt Cavourral. Ezen közös jóbarátok között van egy ismeretes agitator is. Ma az volt a hír politikai körinkben, hogy Goyon bármennyire siet, aligha Rómában éri már a pápát, s ha a pápa elutazik Francia- vagy Spanyolországba, a 12,000 francia katoná is kitakarodik Olaszországból; s mögöttük Victor Emanuel nem Florenczbe, — mint a „J. des Debats“ írja — hanem Rómába vonulna be, mint a felsziget királya. Ezután tüstént megkezdének Olaszország egyesült had-

erői az Ausztria elleni háborút az Adriai-tenger mindakét partján. Ezen Törökországba mélyen beereszkedő mezőlatot tartalékkép Franciaország hadserege és politikája felezi, míg a keresztény fölkelések nem szolgáltatnak okot egyenes beavatkozására. Így beszélnek róla. — Egy hiteltre méltó egyén, ki Londonból jó s Bécsbe, Berlinbe és Varsóba megy, erősíti: hogy Palmerstonnak nem csekélyebb az aggodalma, mint ingerültsége, s bizonyos korlátok között a négy nagyhatalom szilárd összetartásának helyreállítása annyit mint bizonyos.

Páris, szept. 17. Goyon tábornok ma Rómába érkezett. — A pápa hírszerint Anconába szándékozik menni. — A piemonti hadcsapatoknak a római államba nyomulása ellen a hatalmakhoz intézett pápai emlékirat, a római francia követnek, Grammont herczegnek kézbesítetett; az, mint hallatszik, közölni fog.

— A „Constitutionnel“ írja: „Azok, kik az apostolok utódjának azt tanácsolják, hogy Anconába vonuljon vissza, ugyan azok, kik őt 1848-ban Gaetába vitték. Az egyház tiszteletreméltó feje nem utolsó volt, ki a hibát, mit vele elkövettek, belátta és mondja, hogy Rómába visszatérvén, így nyilatkozott: „En nem hagyhatom el többé Rómát: egy király megváhat trónjától, de a pápa nem váhat el Péter sirjától.“ Őszintén kívánjuk, hogy a pápa 1860-ban megtartsa 1848-ban tett ígérteit.“ Most már bizonyos, hogy a pápai palotát Avignonban javítják. Miután eddig lakatanyának használták, a város egy tört engedett át, hogy arra egy új kaszárnyát építsenek.

— A francia külügyminiszteriumban e hó 16-án nagy izgatottság uralkodott. Ugyanis 8 1/2 órákor reggel Londonból egy sürgöny érkezett, mely azt a tudósítást hozta, hogy az osztrák csapatok álléptek a piemonti határokat. A dolog legott közöltetett Thouvenellel, ki az ausztriai követségnek elzárta kérdést tétetett, azonban azt nyerte válaszul, hogy az osztrák csapatok tettek ugyan mozdulatokat a piemonti határokon, de ezeket át nem lépték. Az egész eset haladék nélkül táviratozva lőn a császárnak.

Páris, szept. 16. Az „A. Allg. Ztg.“ párisi levelezője írja: nem kell feledni Dalmatiát és Törökországot, s azt, mit e tárgyban már levelező irt. Az olasz kérdés európai conspiratióvá fogja magát kinőni, mely elő csak Varsó és a Foreign Office (angol külügyi hivatal) vehetnek gátot.

— A „Times“ az olasz mozgalom vezetőit a legnagyobb esélyességre s óvatosságra hívja fel, ha nem akarják, hogy füstbe menjenek előbbi sikereiknek gyümölcsei. Nem Olaszország csinálta — ugymond — a forradalmat. E mellett bizonyít, hogy azon hatalmak, melyeket most utál Olaszország, mindaddig zsarnokoskodhattak föltötte, míg francia csapatok nem jövének segítségére. Nem a piemontaiak nyerték a solferinói csatát, s Garibaldi a tulbecslés vádját vonná magára, ha azt hinné, hogy a nápolyi siker után már a francia helyőrséget is megáldhatja Rómában. Egy ily kísérlet Olaszországra nézve öngyilkosság lenne, mert nem lehet föltönni, hogy Franciaország a pápát, tizenegyévi uralmázása után, most átengedné Garibaldinak. Végül ajánlja a „Times“ az olaszoknak, hogy ne csináljanak maguknak csibécsesgetéseket, s legyenek arról meggyőződve, miszerint III. Napoleon éppen nem hajlandó megengedni a pápa trónjának fölforgatását.

— Az „O. D. P.“ szept. 20-diki számában a következő cikket olvassuk: „A bécsi börtön azon hír, hogy szárd és nápolyi hajókból combinált hajóhad szállott az adriai-tengerre, szoronyi reméltebe ejtette, és azon tény, hogy e hajóhad Ancona felé, s nem az ausztriai partokhoz fordult, a megrémülést semmiképp sem szüntette meg. Azért valóban jótállani nem lehet, hogy Garibaldi nem teszi azt meg egymásután. Azonban Ancona ostromlása mégis csak igénybe veend egy kis időt, s a börze még mindig találhat alkalmat papirjai eljándékozására. A mai cursus szerint külföldön lehet száz forint ára osztrák metalliques-t venni negyven forint ezüst pénzen. Ez már csakugyan valóságos háborui pénzlab. De semminemű kezességet mindazáltal nem vállalunk.

A mi bekénk fontartására való kilátások igaz, hogy nem nagyon mértékfelettiek, sőt nagyon csekélyeknek lehet azokat mondani. Azonban egy, Ausztria ellen intézett támadás egészen más dolog lenne, mint Nápoly megtámadása. Ezt még maga a „Times“ is elég szíves elismerni. Victor Emanuel maga személyesen tett Solferinonál olyan tapasztalásokat, melyek nem igen teszik neki ajánlatossá a hadviselést osztrák hadsereg ellenében. S Garibaldi minden forradalmi törekvése mellett oly férfiu, a ki figyelmezni tud, és nem rohan meggondolatlanul a törbe. Egy Ausztria ellen intézendő támadást bizonyára nem azzal kezdenék, hogy a várnégyszögnek hanyathimok rohanva azon szétzúzzák fejüket, hanem — hátulról fogják megkísérteni a hozzájutást.

Azt is kétségesnek tartjuk, hogy az ellenséges hajóhad mozdulata egyenest Velencze felé veendi irányát, mert hisz még a francziák sem kísérelték ezt meg a múlt évben. Sokkal valószínűbb, hogy a tengerpartvidék van kiszállásra kiszemelve, s mindenekelőtt való teendő lenne őrháttetel helyezni oda oly csapatokból, melyek gyorsan mozgósíthatók s mindenfelé alkalmazhatók lennének. Föl kell tennünk, hogy erről még gondoskodva van. Megvalljuk, hogy mi legkevésbé sem osztoznunk azon föltelemben, melylyel oly sokan tekintnek a szárd megtámadás felé. Ausztria egészen más hadsereg felett rendelkezik, mint a milyen haderókkal a nápolyi király, vagy Lamoricie tábornok rendelkezik vagy rendelkezett, a mi pedig a lakosság szellemét illeti, a kormányának kezében az eszközök annak felkészítésére, erősítésére, s kiállítására. A gondviselés intő jeladásának tekintjük, hogy éppen ezen igen komoly pillanatban együtt van a birodalmi fővárosban azon bizalomra méltó férfiak testülete, a mely jogosítva van tanácsot adni, és a mely ha szerencsével jár fázadozása, lényegesen előmozdithatja azt, hogy a közszellemnek oly irány adassék, mely alig egy évi béke után fenyegető nehéz pillanatban az ellensúlyt foglalja magában.“ (M. S.)

— Berlin, szept. 19. A „N. Pr. Ztg.“ írja: A regensherczeg ő kir. fenségének összejövetele Varsóban Oroszország császára s Ausztria császára ő fgszeikkel, eddigi megállapodások szerint végelegesen okt. 14-kén fog megtörténni.

Bécs, szept. 14. A „Bank und. Hand. Ztg.“ jelenti: A császár Sándor cárné névünnepe alkalmával Schönbrunnban adott

diszlokáción az orosz uralkodót „Ausztria barátjának” minden igaz jog védőjének” mondá.

— A rajnai lap írja: Azon összeesküvésről, mely Veronában fedeztetett fel, eddigelő még kevés részlet jutott közudomásra. Annyi áll, hogy messze el volt az ágazva, s hogy számos befogatás történt nemcsak Veronában, hanem Páduában, Velencében, Udineben, Görzben, sőt még Trieszben is. Thierry rendőrmiszternek Velenczébe utazása összefüggésben volna ezen összeesküvés fölfedezésével.

Bécs, szept. 12. A „D. Allg. Ztg.” írja: Itt egész komolysággal kezdik fontolóra venni azon eshetőséget, ahogyan Bosniát ausztriai haderők szállják meg; már ki vannak jelölve azon csapatrészek s parancsnokok, melyeket e célra akarnak használni. Ausztria magától érthetőleg azon lesz, hogy megnyerje a szultán helybenhagyását, mellyel valósággal hozzá fogna a megszálláshoz; s illetékes helyütt legkevésbé sem kétlik, hogy a nagyur azt megadandja. Törökország úgy is nem igen lehet oly helyzetben, hogy a nyugtalanságok kitorását Boszniában megátolhatná, vagy a kitört zavarokat sikeresen elnyomhatná. Ausztriának pedig kiválólag érdekében kell lenni, hogy egy olasz hadtestnek netafáni kiszállítását Dalmátia partján okvetlenül megátolja a törökterületen át. Csodával határos dolognak lehetne tekinteni, ha hogy a megszállás kérdése nem mind a két fél megelégedésére útne ki, a hol két érdekelt fél érdekei oly szakadatlanul összeállnak. Hanem ezen a csodadologon, mindenfelől dolgoznak Konstantinápolyban is mindazon hatalmi factorok befolyásai, kik jelszólul válaszlották az Ausztria elleni ellenségeskedést. Azt híresztelik ugyan is, hogy a bécsi kabinett azért akarja Boszniát megszállni, hogy aztán ki se bocsássa többé kezei közül, ezen tartománnyal szándékozván magát félig megkarpótolni Velencze elvesztéséért.

Bécs, szept. 15. A francia császár Metternich herczegnek Bécsbe utazása előtt kinyilatkoztatta volna, hogy Ausztria legjobban tenné, ha Velencze eladására határozna magát. Lehet tehát várni, hogy erre nézve közelebből ajánlatok fognak tőle. Itt azonban Bécsben most inkább mint valaha el vannak határozva Velenczét megtartani; önkényes lemondásra, bármily magas áron is, az itteni döntő körökben senki sem gondol.

Ujabbak. — Párisból szept. 22-kén távirják: A szárd követ elhagyja Páris; egy követségi titkár vezeti az ügyeket. A „Moniteur” jelenti, hogy a császár pári Marseillebe érkezett.

— A harcznál pillanatig több érdeket gerjeszt most már azon küzdelem, mely a legújabb tudósítások szerint Garibaldi és gr. Cavour közti egész nyíltsággal kitört. Az első a szárd királyt egy levélben nyíltan föl hívá, térjen el az eddigi politikától, azaz nem törődve semmit a francia kívánatokkal, vele egyesülten rohanja meg Rómát, még a védő francia fegyverek dacára is. Ily eljárás természetesen sohasem nyerhette volna meg gr. Cavour beleegyezését, s ezért Garibaldi már előre is a miniszterelnök elbocsátását kívánta. A király azonban határozottan visszautasítá e kívánatot, valamint a francia-ellenes politikát is, s a helyett inkább levelet írt a császárnak, melyben az olasz ügyet annak ujra szívére köti. S mit tesz erre a diktátor? — Leteszi eddigi szicíliai helyettesét Depretist, kit Szárdinától fogadott el, mert ez a bekeblést sürgető; egyszersmind pedig egy kiáltványában ujra kijelenti, miszerint most semmi annexióról sem akar tudni, hanem majd Rómában fogja Olaszországot egységgé kikikáltani. Ez a kitört viszály állása, melyet most gr. Cavour az egybehívandó parlament elé szándékozik terjeszteni, s lapjában most már vádoltja Garibaldit, miszerint oly párt által

vezetett magát, mely Napoleon császárt s a piemonti miniszteriumot gyűlöli. A parlament lesz tehát bíró a két politika közt. Egyébiránt ez egész dolog aligha egyéb egy ügyes szerelt és kezelt machiavelli játéknál. Az az állítólagos egyenlenség Piemont s Garibaldi közt ekkorig is oly jó szolgálatokat tett, hogy még egy darab ideig hasznosnak találhatják a comediának tovább játszását. A dolgok jelen állása szerint Garibaldinak Róma elleni támadására többé csak gondolni is alig lehet. E perczen a piemontinak a francia csapatokkal összeköttetéseket már helyre kelle állítani, s Garibaldi okosabb vezér, hogysem a két hadsereg fölötti győzelemnek lehetőségében hihetne. Nem is látszik semmi intézkedést tenni az illetlen harcra, mert csapatai az egyháziállam déli határát még nem lépték át, s azért legközelebbi célja minden hihetőség szerint más lesz.

— Nápolyból szept. 19-én kelt sürgöny szerint: a garibaldianusok elválták Gaeta s Capua közti összköttetést. Rómából hallja a „Giornale di Verona”, hogy a pápa Victor Emanuel és miniszterei fejére a nagy excommunicatiót kimondta.

— A „Constitutionnel” határozottan megczáfolja azon hírt, hogy Szárdinát és Elbo szigetek Franciaországnak engedtetnének át kárpótásul, Nápoly és Sziciliának Piemontba kebléztetéséért.

— A „Wanderer” ben olvassuk: „A „Journ. de Geneve” egy milanoi levele szerint K. tábornokával egész nyíltan tesz előkészületeket dunajai hadjáratához. Beszélnek az osztrákoknak a piemontiak által megátadatasáról a Mincionál, Triest bombázásáról Garibaldi nápolyi hajóhada által, Dalmátia fölkeléséről, mint közeli eseményekről. A ki ily dolgok fölött talán vállalt vonit, az minden további fölvetés nélkül „mouchard”-nak tekintetik. Ugyanazon levelező feltűnő módon elbeszéli azt, hogy a lombardiai nemesség nagy része bele kezd unni a forradalomba, panaszkodik az adók, s „hazafiúk” czim alatt folytonosan behajtatni szokott contributiók ellen, s meglehetősen elégedetlenül, jószágain visszavonulva él.”

— A „Triest. Ztg.” Turinből szept. 17-ről jelenti: Kossuth L. ugyan mind a királytól mind Cavourtól a legjobban lön fogadva, hosszas beszélgetése volt mindkettővel, azonban arra kérték, hogy zajt üto ovatiókat ne fogadna el, mit ő teljesített is, mert visszavonultán él.

— A „Patrie” s a „Kreuzg.” is megczáfolják azon híreket, mintha Napoleon lépéseket tett volna a varsói összejövetelben való részvételre.

— Damaszkus, szept. 8. Hirszerint a befogatott egyének száma, mely eddig 1020-ra megy, 4000-re fog emelkedni; ezen összegben az itteni zsidó kereskedőknek csaknem $\frac{3}{4}$ -de foglaltatik benn. 112-en kötelek s mintegy 600-an gályarabságra ítéltettek: 127-en agyonlőttek. A keresztények összes kára 250 millió piasterre s meggyilkoltak száma 7500—8000 személyre tétetik. Fuad pasa 2000 keresztény ház fölépítését parancsolá meg a városnak. Hirszerint a francziák 8000 főnyi török csapatokkal megtámadandják Ledsát, a hova a fővédek közül számosan menekültek. A szíriai kiviteli vámok 7 perre szállítottak le.

Stambul, szept. 15. Ilhaim pasha, a szultán veje meghalt; özvegye hirszerint Riza fiához menend nőül. — A nagyvezir legközelebb tovább folytatandja útját Bosznia felé. — Szíria török lakosságára 25, s a zsidó lakosságra 4 millió vettetik ki, kártérítésül a keresztények számára. — Miklós orosz nagyherczeg Teheránig terjesztendi útját. — Beirut, szept. 9. A francia expedíciójalis hadtest most

már teljesen megérkezett. — Fuad pashát ide várják, hogy a külföldi biztosokkal értekezzen.

— Bécs, szept. 22. Ancona ostromzároltatik.

— Coblenz, szept. 22. Hallomás szerint Schleinitz okt. 9-én itt Russellel, ki Victoria királynőt kíséri, értekezletet fog tartani.

— Bukaresti tudósítás szerint Victor Emanuel király egy sajátkezű levelet intézett Kuza fejedelemhez. E levél annál nagyobb figyelmet ébreszt, mivel köztudat szerint egyes közlekedés külföldi fejedelmek és a moldva-oláh fejedelem közt valami szokatlan dolog. Képzelhetni, mily különböző gyanúsokat kötnék e feltűnő esethez, s azt hiszik általánosan, hogy a kettős-hospodárnak tán már a közel jövőben alkalom fogna adni a maga halálának nyilvánítására azon buzgalomért, melylyel az ő jelöltsége a kettős fejedelmi székre Franciaország és Szardínia által támogatottat.

— Bécs, szept. 22. A mai birod. tanács ülésén a sajtó s jelesen az időszaki sajtó törvényes lábra állítása mellett nyilatkoztak, melylyel kapcsolatba hozta Krainszki a nyelvkérdést kivált Lengyelországban, gróf Apponyi osztván panaszait Magyarország érdekében is. Gróf Cla m olvassa a bizottmány tudósítását, mely a birodalom ujra szervezését látja szükségessé. E részben a majoritás indítványa után a minoritás szavazata is fölolvastatott. Gróf Széchen zajos tetszés közt beszélt az indítvány mellett, kiemelte, hogy Magyarország s a monarchia közt legerősebb kötelék azon meggyőződés, hogy egyik olyan szükséges a másra nézve mint viszont. Szót emel az országok történelmi politikai joga mellett, melyre nézve mulhatlan kellé az országos autonomia, de ez legyen valódi, ne csak látszó. Kiemeli, hogy ez autonomia mellett a közbiródom köteleknek biztosítása, s érdekeinek képviselése megállapítható. A közelet szükséges kiegészítésének mondja a megyei intézvényt. A nyelvkérdést az országok eligazítják, ha az ingerlések vége vettetik. Gr. Cla m szintén lelkesen fogadva fejtegeti a többség programját, mire doctor Hein a minoritás mellett szónokol.

Hein ur értesítése szerint a minoritás votuma az előbbi intézmények egyszerű felújítása ellen szól; az államéleti tényezők másképp fejlődtek ki: s a majoritás véleményéből nem lehet kivenni hogy mily messze akarnak a multa vissza menni, tán ha a kérdés világosabban lenne körvonalozva, kilehetne egyezni a minoritással. A minoritás szerint a birodalmi tanácsnak ugy kell fejlődnie, hogy felül álljon az országos képviselőkön stb.

NYILTÉR.

Fölkérés. „A magyar ösök képcsarnoka” IV. füzete Kozosvárt az én gyűjtő-iyemen aláírók és előfizetők előtti magam igazolhatása végett tisztelettel kérem fel t. cz. Császár Titusz urat: legyen szives engem legalább levélben megnyugtanni az iránt, miben áll ama vállalt dolga? egy előfizetés gyűjtő.

Bécsibörze. Szept. 23-kén: Nemzeti kölesön 74.25 Metalliques 5 pcentes 62.25. Urbéri papírok: magyar 65. erdélyi 61. Bankrézárvény 736. Korona 18.4.5 Cs. kir. arany 6.37. Ezüst 34.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1090)

Hirdetmény.

Alsó-járai helységnek tordai járásban folyó évi szeptember 9-kéről 16,617 számu cs. k. magas helytartósági kibocsátvány által megengedetett, minden évben május 1-én országosvársárrá tarthatni.

Torda, szeptember 22-én, 1860.

A cs. kir. járáshivatal.

(3-3)

(1085)

1544. Sz.

Hirdetmény.

A cs. kir. szamosujvári feyintézet által ezennel közudomásul adatik: „miszerint folyó év október 11-kén a fennérített intézetnek irodájában a szalmazsákok töltéséhez szükségeltető 715 mázsa páholt szalma szállítása végett ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Rendes bélyegezett ajánlati levelek, melyekben az ajánlott szállítási ár, valamint számokkal egy betűkkel megkivántató — különben is csak a betűkkel tett ár határozand — a kitűzött napig a cs. kir. feyintézeti igazgatóságnak be nyújtatathatnak.

A föltetelek, melyek már az ajánlkozónak ajánlati leveleiben mint ismereteseeknek tudatnak fel, naponként a fönnérített intézetnek irodájában hivatalos órákban megtudhatók.

Szamosujvár, szeptember 13-kán 1860.

Brühl.

NEM HIVATALOS.

(1091)

Jószág eladás.

Gr. Pejacevich Márknó gróf Bethlen Hermína ö ngának sz.-csehi, n.-paczali, n.-szilvási, nyárad-sz.-annai, sz.-zalaknai, springi és datki jószágai közül akármelyik eladó. — A tagosításra vonatkozó elsőlépések ezen jószágok mindenikében megtétettek, s némelyikében a munkálat már folyamatban is van. — Bővebben értekezhetni jószág-igazgató Demeter Károlynál Kolozsvárról, b.-király-utca 22. szám alatt.

(1087)

Alulírt tisztelettel jelenti, hogy Tordán az eddig Biasini név alatt ö smeretes vendéglőjét m. gr. Mikó Imre ur ö excelljának most „MÁTYÁS KIRÁLY” czim alatt kezeli Bornemissza József, ki is minden rendű és rangu t. cz. utazókat jóízű ételekkel, italokkal, kényelmes szobakkal és istállókkal valóban ellátni magát ö színtén ajánlja.

(1092)

Bérbe adandó birtok, és eladó szőlő.

Kolozsvárhoz egy órányira Deszmer helységében egy 300 holdból álló birtok bérbe adandó. — Kolozsvárról az alsó-kőmálban egy 5 fertályból álló szőlő eladó; — ezekről értekezhetni tulajdonos Sikó Miklóssal.

(1084)

Birtok eladás.

Szódemeter helységében, Érmelék szomszédságában, egy 1,200 magyar holdból álló és tagosítás alatt lévő nemesi birtok: mely áll első osztályu szántó és kaszáló földekből, nevezetes szőlőből, s jövedelmes erdőből, kőudvarházzal, gazdasági épületekkel, vendégfogadóval és két szárazmalommal ellátva, szabad kézből örökön eladó. Értekezhetni személyesen alólírt tulajdonosnál, vagy bérmentes levélben per T a s n á d Szódemeter.

Novák Gusztáv, birtokos.

(1086)

Als das reichhaltigste und billigste Wiener Tagesblatt

empfehlen wir die politische

Zeitung:

„NEUESTE NACHRICHTEN.”

II. Jahrgang.

Dieselbe bringt täglich, auch Montag, in einem ganzen Bogen von 8 Seiten nebst den neuesten politischen Berichten gemeinnützigen und unterhaltenden

Pränumerationspreise für die Provinz, mit Franco-Postzusendung: Ganzjährig 15 fl. — Halbjährig 7 fl. 50 Nkr. — Vierteljährig 3 fl. 80 Nkr.

Genau Adresse: Administration der „Neuesten Nachrichten“ in Wien, und nicht: Wiener Neuigkeitsblatt.

(1089)

1860. — Az erdélyi nemzeti színházi bizottság — a kolozsvári színházban levő páholyoknak időnkinti kiosztását magának tartván fenn. — ezennel felszólítást intéz a t. cz. közönséghez, hogy mindazok, ktk az 1860/1-dik évi színszakra páholyt tartani kívánnak, ezen szándékukat legfennebb folyó évi október 10-ig az alólírt bizottsági jegyzőnél jelentés be, mivel ezen határidő elteltével, az addig jelentkezettek között — a páholyok — az 1860/1-ki színi-idényre ki fognak osztatni.

Ezen bejelentést a családi páholy tulajdonosok is tartoznak megtenni, és ezen bejelentés elmulasztása esetében, páholyokhoz — az 1860/1-ki színi-idény alatt — számot nem tarthatnak.

Az erdélyi nemzeti színházi bizottságnak Kolozsvárról szeptember 8-kán 1860-ban tartott üléséből.

Groisz Ferdinand, színházi bizottsági jegyző.

(1078) — 1860. 27. —

Herczegek-vize

RENNÁRD ÁGOSTONTÓL

Párisban.

A ki ennek a viznek fényes hatását tapasztalni kívánja, szükséges hogy közönséges mosás után, előbb a viz felrázva lévén, aztán egy nedves spongyával ezzel a felbőr egyenlően be-

dörgöltessék, mely így mindenkor fehér és tiszta marad.

Azok pediglen, a kiknek tisztátalan felbőrök van, kötelesek többször napjában ezen vizet fent nevezett módon használni, hogy annál hamarabb széptől avagy más efféle viránytól mentve lehessenek, — mert ezen viz éppen semmi tisztatlanságot a bőrön nem szenved. — Egy üvegnek ára használati utasítással 84 kr o. é. — Valódi minőségben kapható egyedül Wolff J. gyógyszerházban Kolozsvárról.